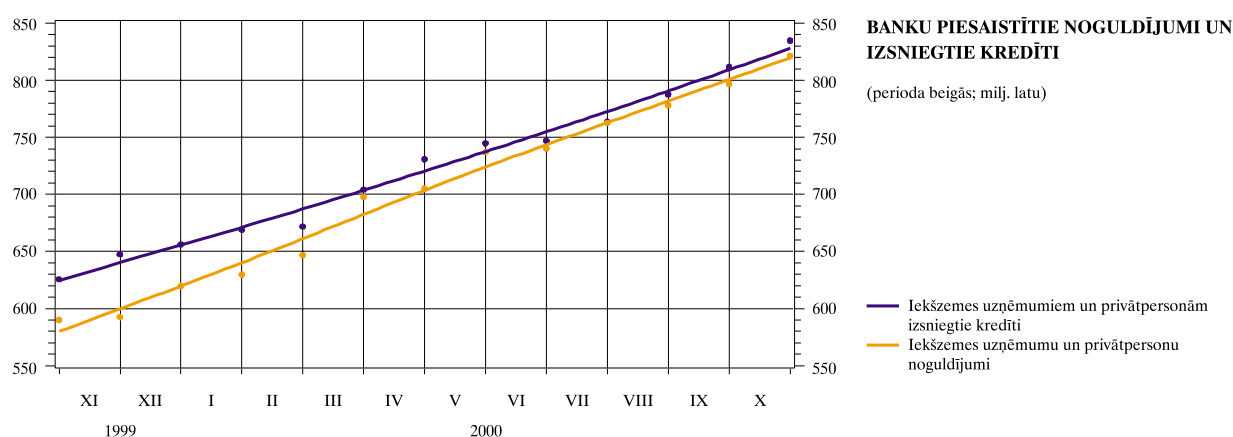
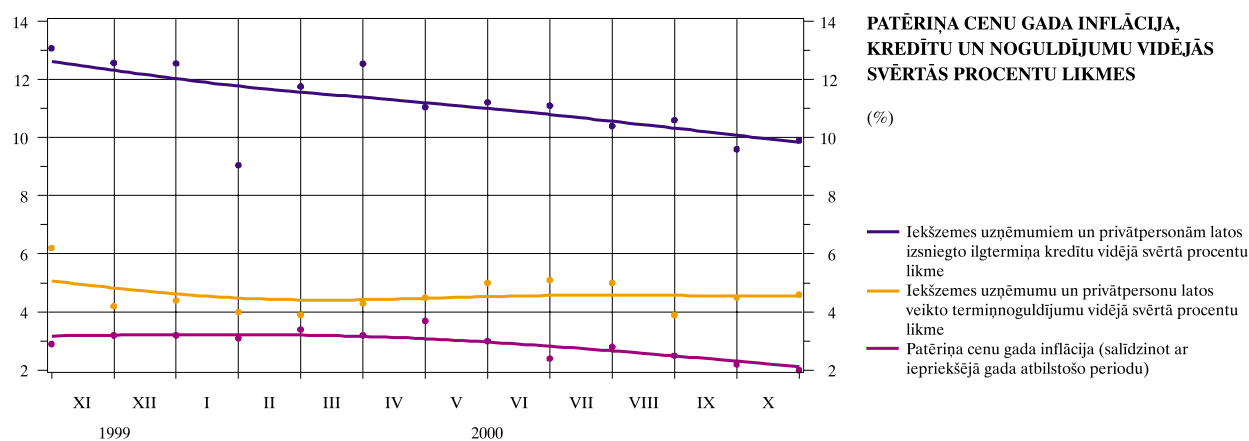

MONETĀRAIS BIĻETENS

10•2000

Ekonomisko rādītāju attīstība oktobrī, t.sk. naudas pieprasījuma pieaugums, liecināja par svarīgāko tautsaimniecības nozaru izaugsmi. Gan ostu, gan dzelzceļa transporta darbību raksturojošie rādītāji būtiski pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Plašā nauda salīdzinājumā ar septembri palielinājās par 1.9% un salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 29.9% (septembrī – attiecīgi par 1.9% un 27.0%). Turpināja augt (par 2.8%) iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums. Bezdarba līmenis samazinājās līdz 7.8% (zemākais rādītājs kopš 1998. gada septembra). Patēriņa cenu indekss palielinājās par 0.4% – nedaudz straujāk nekā septembrī, tomēr gada inflācija saruka līdz 2.0% (gada pamatinflācija – 0.5%). Ražotāju cenu indekss rūpniecībā oktobrī salīdzinājumā ar septembri samazinājās par 0.1%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada oktobri pieauga par 0.2%. Starptautiskā kredītreitingu aģentūra *Standard & Poor's* 10. oktobrī pārpastiprināja Latvijai piešķirtos kredītreitingus, kas liecina par strukturālo reformu veiksmīgo gaitu un makroekonomiskās vides stabilitāti. Latvijas fondu tirgū pieauga akciju cenu līmenis.

Naudas piedāvājums turpināja augt. To ietekmēja pēdējo piecu mēnešu laikā straujākais iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma kāpums (3.1%), nedaudz sarūkot skaidrajai naudai apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs). Samazinoties banku sistēmas tīrajiem ārējiem aktīviem, kopējo likviditātes pieaugumu jau otro mēnesi nodrošināja iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma kāpums (par 23.1 milj. latu; salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu oktobrī šādu kredītu atlikums pieauga par 33.4%, septembrī – par 31.6%) un neto kredīta valdībai palielināšanās (par 11.2 milj. latu). Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma pieaugumu nodrošināja ilgtermiņa kredītu atlikuma kāpums (par 23.6 milj. latu), ko veicināja joprojām zemā latos izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme (9.9%) un tas, ka samazinājās OECD valstu valūtās izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes (īstermiņa kredītiem – līdz

12.4% un ilgtermiņa kredītiem – līdz 10.8%). Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma kāpumu (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada oktobri – 39.2%) nodrošināja pieprasījuma noguldījumu un termiņnoguldījumu atlikuma palielinājums (salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi attiecīgi par 14.5 milj. latu un 10.2 milj. latu). Latos veikto noguldījumu atlikums pieauga par 6.8 milj. latu, bet ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums – par 17.9 milj. latu. Plašās naudas likvidākā daļa – M1 – palielinājās tikai par 2.0 milj. latu, bet kvazinauda – par 20.3 milj. latu.

Oktobrī pasaules valūtas tirgū joprojām bija vērojamas lielas eiro kursa svārstības attiecībā pret ASV dolāru. Mēneša sākumā Eiropas Centrālā banka paaugstināja refinansēšanas likmi līdz 4.25%, lai novērstu iespēju, ka augošo naftas cenu un eiro kursa lejupslīdes izraisītā patēriņa cenu kāpuma dēļ rastos nopietni inflācijas draudi ilgākā laikposmā. Tomēr procentu likmju paaugstināšana izraisīja turpmāku eiro kursa kritumu, jo tirgus dalībnieku vidū pieauga bažas par procentu likmju paaugstināšanas nelabvēlīgo ietekmi uz Eiropas valstu ekonomisko attīstību. Tikai mēneša beigās eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru nedaudz pieauga, jo ASV ekonomiskās attīstības temps 2000. gada 3. ceturksnī bija zemāks nekā 1. un 2. ceturksnī. Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu pieauga (attiecīgi par 1.5%, 0.8% un 0.3%), bet eiro kurss samazinājās (par 3.3%).

Samērā zemā banku likviditāte veicināja centrālās bankas aizdevumu pieprasījumu, un naudas bāze pieauga par 5.9%. Centrālās bankas tīrie ārējie aktīvi palielinājās par 7.3%, jo Latvijas Bankas veikto valūtas mijmaiņas darījumu atlikums pieauga par 39.6 milj. latu. Valdības noguldījums Latvijas Bankā saruka par 10.1%, bet centrālās bankas īpašumā esošo valsts vērtspapīru portfelis – par 4.6%, tāpēc Latvijas Bankas neto kredīts valdībai palielinājās par 6.3 milj. latu.

Iekšzemes starpbanku tirgus procentu likmju kāpumu noteica samērā zemā banku likviditāte mēneša pirmajā pusē sakarā ar valūtas mijmaiņas darījumu atlikuma samazināšanos un rezervju prasību palielināšanās, pieaugot attiecīgo piesaistīto līdzekļu atlikumam. Naudas tirgus indekss RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem 30. oktobrī sasniedza augstāko līmeni 2000. gadā – 6.18%. Latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme pieauga no 3.0% septembrī līdz 4.8% oktobrī.

Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais un fiskālais deficīts 2000. gada pirmajos desmit mēnešos sasniedza attiecīgi 70.2 milj. latu un 70.7 milj. latu. Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā deficīta kāpums oktobrī (7.5 milj. latu) bija divreiz mazāks nekā septembrī, jo valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts pieauga lēnāk. Oktobrī valsts pamatbudžetā bija vislielākie mēneša ieņēmumi 2000. gadā (62.2 milj. latu, t.sk. pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi 32.8 milj. latu jeb par 3.1 milj. latu vairāk nekā septembrī). Sarūkot ar kapitālieguldījumiem saistītajiem izdevumiem, samazinājās valsts pamatbudžeta izdevumi. Valsts speciālā budžeta fiskālais deficīts oktobrī būtiski nemainījās, bet pašvaldību konsolidētā budžeta fiskālā bilance pasliktinājās.

Lai gan banku likviditāte bija zema, pieauga valsts vērtspapīru pieprasījums. Oktobrī notikušajā 6 mēnešu parādizmjū izsolē tika pārdots viss Finanšu ministrijas piedāvātais valsts vērtspapīru apjoms (4.0 milj. latu). Šādu vērtspapīru diskonta likme palielinājās par 0.4 procentu punktiem (līdz 5.0%). Apgrozībā esošo valsts vērtspapīru atlikums samazinājās par 3.8% (līdz 204.9 milj. latu). 32.2% no tiem bija 2 gadu obligācijas, 29.3% – 5 gadu obligācijas un 21.1% – 12 mēnešu parādizmes. Valdības parāds oktobra beigās bija 546.3 milj. latu (samazinājums mēneša laikā – 7.9 milj. latu, t.sk. valdības ārējā parāda samazinājums – 1.5 milj. latu).

Oktobrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās kravu apgrozība visās Latvijas ostās. Ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms pieauga par 18.6%. Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms palielinājās par 14.6% (visstraujāk auga eksporta un importa pārvadājumu apjoms – attiecīgi par 33.2% un 32.8%).

Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga galveno lopkopības produktu – gaļas, piena un olu – ražošana (attiecīgi par 4.9%, 2.6% un 28.0%).

	2000	
	IX	X
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	1.8	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.1	0.4
Gada (%)	2.2	2.0
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	0.7	0.5
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	94 270	92 793
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.9	7.8
Valsts pamatbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-81.6	-89.7
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	88.8	*
Imports	157.5	*
Bilance	-68.7	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2000	
	IX	X
Banku sistēma		
M2X	1 203.6	1 226.0
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	406.9	404.6
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	796.8	821.4
Pieprasījuma noguldījumi	483.4	497.9
Termiņnoguldījumi	313.3	323.5
M2D	818.0	822.4
Tīrie ārējie aktīvi	599.7	576.5
Tīrie iekšējie aktīvi	603.9	649.5
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	811.7	834.8
Īstermiņa kredīti	196.5	196.0
Ilgtermiņa kredīti	615.2	638.8
Kredīts valdībai (neto)	89.9	101.1
Latvijas Banka		
M0	534.2	565.7
Skaidrā nauda apgrozībā	452.9	455.3
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	79.8	108.6
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	1.5	1.8
Tīrie ārējie aktīvi	522.9	560.9
Tīrie iekšējie aktīvi	11.4	4.8
Kredīti	45.6	40.9
Bankām	44.3	33.3
Valdībai (neto)	1.3	7.6
Pārējie aktīvi (neto)	-34.3	-36.1
Ārējās rezerves*	885.60	930.43
Zelts	69.05	65.84
Speciālās aizņēmuma tiesības	0	0.53
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	816.48	863.99

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU
VALŪTU KURSI**

	2000	
	IX	X
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.0	4.8
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	13.7	14.1
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	13.8	12.4
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	9.6	9.9
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	11.4	10.8
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.7	0.8
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	1.0	0.8
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.4	4.5
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.7	5.9
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	7.2	7.3
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	7.7	6.7
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6150	0.6240
Ls pret DEM	0.2778	0.2687
Ls pret GBP	0.9010	0.9080
Ls pret FRF	0.0828	0.0801
Ls pret 100 JPY	0.5720	0.5740
Ls pret EUR	0.5433	0.5255

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde apkopojusi datus par rūpniecības un tirdzniecības attīstību septembrī un par būvniecības attīstību 2000. gada 3. ceturksnī. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss septembrī palielinājās par 1.8%, produkcijas izlaidei augot apstrādes rūpniecībā (par 1.8%), elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē (par 0.7%) un ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē (par 15.2%). Ražošanas apjoms pieauga lielākajā daļā rūpniecības nozaru, bet visstraujāk – mašīnbūvē. Mazumtirdzniecības apgrozījums septembrī palielinājās par 12.6%, īpaši strauji (1.5 reizes) augot uzņēmumos, kuru pamatdarbība ir automobiļu, motociklu un to detaļu pārdošana. 3. ceturksnī veikto būvdarbu apjoms (131.5 milj. latu) bija par 5.2% lielāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Būvniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss 2000. gada pirmajos deviņos mēnešos palielinājās par 4.3%.

	2000	
	IX	X
Banku rezerves	120.4	154.2
Nacionālā valūta banku kasēs	46.0	50.7
Noguldījumi Latvijas Bankā	74.4	103.5
Ārzemju aktīvi	1 326.1	1 253.4
Ārvalstu valūta banku kasēs	27.4	31.6
Prasības pret ārvalstu bankām	795.3	698.2
Prasības pret ārvalstu nebankām	351.4	389.5
Pārējie aktīvi	152.0	134.1
Prasības pret centrālo valdību (neto)	110.9	104.2
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-22.4	-10.7
Prasības pret valsts uzņēmumiem	46.4	48.6
Prasības pret privātu uzņēmumiem	635.3	644.4
Prasības pret privātpersonām	140.1	151.8
Neklasificētie aktīvi	191.8	190.7
Pamatlīdzekļi	102.3	102.2
Nauda ceļā	9.2	9.9
Pārējie aktīvi	42.1	42.9
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	38.3	35.8
AKTĪVI PAVISAM	2 548.7	2 536.5
Pieprasījuma noguldījumi	292.4	296.7
Valsts uzņēmumu	39.6	38.7
Privātu uzņēmumu	147.0	150.9
Privātpersonu	105.8	107.2
Termiņnoguldījumi	118.7	121.2
Valsts uzņēmumu	22.9	24.4
Privātu uzņēmumu	33.8	32.3
Privātpersonu	62.0	64.4
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	385.7	403.5
Valsts uzņēmumu	16.5	17.7
Privātu uzņēmumu	179.4	189.1
Privātpersonu	189.7	196.7
Tranzītfondi	22.2	22.7
Ārzemju pasīvi	1 249.2	1 237.8
Saistības pret ārvalstu bankām	215.2	224.0
Saistības pret ārvalstu nebankām	827.2	808.8
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	206.8	205.0
Saistības pret Latvijas Banku	44.3	33.3
Parāda vērtspapīri	9.0	9.1
Kapitāls un rezerves	217.6	220.7
Rezidentu	56.7	59.9
Nerezidentu	160.8	160.8
Uzkrājumi parādiem un saistībām	62.7	63.0
Neklasificētie pasīvi	147.0	128.5
Nauda ceļā	64.2	48.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	50.3	50.2
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	32.5	30.1
PASĪVI PAVISAM	2 548.7	2 536.5

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2000

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturojumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).